

СІДОРКІНА Олена Миколаївна,

к. філос. н., доцент кафедри філософії ГМІ НАУ

НАРОДНИЙ ФОЛЬКЛОР ТА РЕЛІГІЙНІ МОТИВИ У ТВОРЧОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Леся Українка є представником класичної української літератури, для якої звернення до релігійних мотивів, до духовних аспектів людського буття відіграє не останню роль. Але тема відношення відомої мислительки і поетеси до релігії і зараз залишається недостатньо дослідженою. У творчості письменниці можна виділити розробку сюжетів та осмислення народних релігійних вірувань, а також питання її власних релігійних позицій. У різних своїх аспектах вони стали об'єктом досліджень науковців (публікації І.Бетко, О.Забужко, І.Загребельного,

О.Задорожної, М.Зерова, Г.Смирнової та ін.) [1-7]. Так чи інакше духовні мотиви простежуються в усіх напрямках творчості Лесі Українки: у ліричній поезії і громадянській ліриці, у драматичних поемах і творах, у перекладацькій діяльності та епістолярній спадщині.

Загалом релігійна тематика Лесі Українки була частиною питання про духовність українського народу. Безумовним є те, що літературна творчість Лесі Українки просякнута філософським змістом, психологічним напруженням, зокрема намаганням дати відповідь на вічні питання сенсу людського існування. Тут проявилися також особливості особистого світовідчуття поетеси. Одним із напрямків дослідження християнської тематики у творах Лесі Українки є аналіз відчуття нею смислу історії, сутності цивілізацій та проблеми суспільного розвитку [4]. Авторські художні інтенції будувалися на основі її глибокої обізнаності з фактами давньої історії східних народів. Зокрема, роль християнства у генезі західної цивілізації (через ідейно-світоглядні дискусії героїв) прослідковується у драмі «Руфін і Прісцилла», події якої відбуваються в Римі II ст. н.е. В ній описується життя римської християнської громади в умовах її переслідування з боку державної влади. Але при цьому, Леся Українка не виступала як філософ, її погляди не оформилися у чітку філософську систему. Тому можна погодитися із думкою про те, що «релігійні сюжети багатьох її творів – це засіб виразити своє бачення тих чи інших явищ і процесів сучасної їй дійсності» [7].

Окремо слід виділити фантастичну драму «Лісова пісня», де відображена поетична мелодія одухотвореної природи, яка була представлена в традиційних релігійних уявленнях українського народу. Ціла низка міфічних постатей створює образи різних сил природи. Так, образом лісу є добрий Лісовик, образом сонячних водяних блисків – Перелесник, красу полів уособлює Польова Русалка, а велику красу лісових полян та гущавин – постать Мавки, яку поетеса наділила духовною вродою. Як зазначав В.Радзикович, «вона є не тільки образом чару лісової природи, але й взагалі символом усієї краси та всієї поезії в людському житті» [6, с. 401].

Отже, пошуками індивідуальної й колективної гармонії життя просякнуті всі твори Лесі Українки. Вона показує ті моменти життя, коли людина найбільше відповідає «образу й подобі» Бога як ідеалу людських прагнень. Складність творчості Лесі Українки, її соціально-філософська просякнутість є свідченням її високої духовної культури.

Література:

1. Бетко І. Біблія як джерело ідей у творчості Лесі Українки // Слово і час. — 1991. — № 3. — С.29.

2. Зеров М. Леся Українка. З нагоди нового видання творів // Книжник. — 1991. — № 1.
3. Забужко О. Notre Dame d'Ukraine: Українка в конфлікті міфологій. — К., 2007. — 640 с.
4. Загребельний І. Християнство і ритми цивілізації: релігійно-історіософська проблематика у творчості Лесі Українки. Частина I. — (Режим доступу: <http://www.religion.in.ua/main/11201-xristiyanstvo-i-ritmi-c...>).
5. Задорожна О. Мариністичні мотиви в фольклорних записах Лесі Українки — (Режим доступу: <http://www.ktf.franko.lviv.ua/~vivat/book6.html>).
6. Історія української культури / За загал. Ред. І. Крип'якевича. — 4-те вид., стереотип. — К.: Либідь, 2002. — 656 с.
7. Смирнова Г. Через художні образи — до філософського осмислення категорії Бога. Релігійні сюжети у творчості Лесі Українки. - Вісник НАН України. - N7 2001. — (Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/all/herald/2001-07/index.htm>).